

ELEFÁNTCSONTTORONY VAGY ELEFÁNT
A PORCELÁNBOLTBAN?
(Töprengések, hogy merre nyílik a templomkapu...)

"Ha azt mondd: Közélet — én azt mondom: Köztes élet.

Ha azt mondd: Közélet — én azt mondom: Közösségi élet."

Mielőtt bárki megbotránkozna, közölnöm kell, idáig mindössze játszottam a szavakkal. Ezek után pedig kénytelen leszek állást foglalni.

"Ha azt mondd: Közélet — én azt mondom: Állásfoglalás."

Mert a közélet nem játék a szavakkal...

Ugyanúgy, mint egy társadalomban egymástól eltérő vélemények, világnézetek közötti párbeszéd. Természetesen ez mindenki számára evidencia, ámbr a legtöbbeknek ez végeredményben "játék a szavakkal".

A kérdés változatlanul ugyanaz, mint az utóbbi néhány évtizedben: A kereszténységnek, mint egyes emberek közös világnézetének van-e helye egy alapjában véve nem a transzcendens felé nyitott társadalom közéletében. A társadalom hangoztatott pluralizmusa valóban befogadóképes-e a kereszténységből fakadó kultúrával és erkölcsi igényekkel szemben, avagy a pluralizmus toleranciája mindössze addig terjed, amíg egy másik gondolkodásmód érdekeit nem sérti.

Azaz, a kereszténység a templomok falain belül éljen úgy, ahogyan neki tetszik, de a kapukon kívül fogadja el azokat a normákat, melyeknek az egyházhoz az égvilágon semmi köze, még akkor is, ha az a vallásos ember világnézetével összeférhetetlen. Így mit tehet a jámbor hívő? Vagy visszavonul a templom csendjébe, vagy ha nem elégszik meg ennyivel, akkor kiáll a közös világnézet igazáért, az egyébként a társadalom által elfogadott normák ellenében is. Miket monddok! Hiszen a társadalomnak egy szeletkéje ő is. Egy nagyobb közösségen belül egy kisebb, melynek az értékrendje lehetséges, hogy nem mindenben egyezik meg a nagyobbéval.

De így vannak ezzel mások is. Több kisebb csoport egy nagyobban, politikai pártok, gazdasági egyesülések, melyek között ugyancsak vannak eltérő vélemények, azonban azok valahogy többnyire közös nevezőre jutnak egymással, természetesen, míg érdekeik úgy kívánják. A kereszténység azonban mindig kilóg a sorból. Botrányos, erőszakos társaság, melyet ugyan meg kell tűrni, mert annál azért többen vannak, minthogy figyelmen kívül lehessen hagyni őket, de határait mindenképpen tudatosítani kell velük: templomkapu, tömjénfüstös ünnepnapok hétköznapi nélkül, melyeken saját sorsát alakítaná; azt majd elvégzi más helyette.

Ha valamit sokan mondanak, nem biztos, hogy igaz, de mindenképpen el kell gondolkodni rajta. Van-e helye a kereszténységnek egy társadalom közéletében, alakíthatja-e evilági sorsát, s ez a sorsa kapcsolatban van-e saját és a világ üdvtörténetével, lehet-e hatással egy társadalom későbbi életére, s érvényesítheti-e egy nagyobb közösségen belül más csoportok érdekeivel szemben is.Érdemes

megvizsgálni, hogy ezekhez a kérdésekhez a hívő ember hogyan viszonyul. Bármily meglepő, nem egyértelmű a válasz a közösségen belül sem.

Közélet — Köztes élet. A közélet, mint az ember agyafúrt találmánya, hogy saját evilági életét biztosítsa be, elfeledve, hogy ezen a földön az élete múlandó. Ennek az érdekében aztán a lehető legnagyobb aljasságokra is képes. A következtetés: a közélet a hívő ember számára mindenképpen a Gonosz kísértése, mely elől minél előbb a templom biztonságosnak vélt fedele alá kell húzódnia, mert köztudomású, az Ördög tart a tömjénfűsttől.

Egyrésztől érthető is ezeknek az embereknek a félelme az agóra nyüzsgésétől, hiszen a közéleti szereplés valóban rejt veszélyeket magában, ahonnan a zuhanás természetesen lefelé történik, s nem éppen az üdvösség felé.

Tehát mindenképpen elgondolkodtató, érdemes-e kibújni az egyszerű öltözékből, hogy olyanok ne legyünk, mint azok, akiket Jézus így korhol: *Jaj nektek, farizeusok! Szeretitek a főhelyeket a zsinagógában és a köszöntéseket a piacon. Jaj nektek, mert olyanok vagytok, mint a rég beomlott sírok: az emberek fölöttük járnak, s nem is sejtik.* (Lk 11, 43-44)

Érthető, senki nem szeretne beomlott sír lenni. A templomban töprengő hívő emberek egy része pedig így tekint a közéleti szerepet vállalókra. Ők a köztes életet választották, nem pedig az életet. Imádkozik lelküknek üdvéért s elméjüknek megvilágosodásáért, legfőképpen, ha hitben társáról van szó, akinek minél előbb itt volna a helye mellette a templom padjában. Érthető a tartózkodása és félelme ezeknek az embereknek a világtól. Nem mondom, hogy követendő, de a több évtized alatt kialakult reflexüket a közélettel szemben megszüntetni egyik napról a másikra nem lehet. Ez a hozzáállás pedig nagyon jól jön azoknak, akik ugyanezt hirdetik, de a másik oldalról.

Közélet - Közösségi élet. Ne feledjük el, hogy a kereszténység mindenekelőtt közösségi életforma. Egy közösség irányítása, szolgálata már a közösségen belül is közéleti szerepet jelent, melynek a hatása nem reked meg a közösségen belül, hanem kiszökik, mint az orgonamuzsika hangja a templomból. Ekkor pedig már nem lehet észrevétlen maradni, mert a világ abban a pillanatban reagál a közösség létezésére. A közösségnek pedig képviselnie kell saját álláspontját, melynek céljából időnként szóvivőkre, képviselőkre van szüksége: nem föltétlen a parlament székeire gondolok, hanem többek között Rosalia nővérré, aki Milánó külső ipari kerületeiben a csavargókat, hajléktalanokat és prostituáltakat, a világból száműzötteket gondozza, mert a világból senki nem merészel közéjük menni. Kivéve a kábítószerneppeket és a rendőrség rohamkocsijait.

De miért ne gondolhatnék a parlament székeire is? Ámbár ismételten meg kell jegyezni, hogy tüzes hely, mely könnyen megéget. Viszont egy olyan lehetőség, ahonnan Rosalia nővérek és védenecinek nagyon sok rossz, de nagyon sok jó is jöhet. Egy társadalom sem szeret tudomást venni saját szegénységéről; ha csak tudja, takargatja, azonban itt is kilóg, ott is kilóg... Mindenképpen fázik. Teste, lelke egyaránt. A parlamentek termeiben nem szívesen látott egyén az, aki még beszélni is merészel erről. Ilyenkor még a templomok szószékei is gyanúsak, mert kiderül, hogy a templomkapuk sem záródnak rendesen. Az iskolákról, ahol feszület függ a falon, már ne is beszéljünk, ahonnan ugyancsak kikerülnek közle-

ti emberek, akik majd esetleg képviselik ennek a közösségnek az érdekeit, és közvetítik hitét és kultúráját. Mert valaha Valaki küldte őket: *Nézzétek, úgy küldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé. Legyetek tehát okosak, mint a kígyók és egyszerűek, mint a galambok. Az emberekkel szemben legyetek óvatosak, mert bíróság elé állítanak, zsinagógáikban pedig megostoroznak benneteket. Miatam helytartók és királyok elé hurcolnak, hogy tegyetek elöttük és a pogányok előtt tanúságot.* (Mt 10,16-18)

Sohasem volt a keresztény ember számára a közéletben való részvétel életbiztosítás. Legalább annyira, mint árral szemben úszni. De azt sem szabad elfelejteni, hogy a hívő ember hite szerint az élet kapuja a folyó forrásánál található... És erről beszélni kell.